

ROMÂNIA
Avocatul Poporului
Ombudsman

Str. George Vraca nr. 8, Sector 1, București

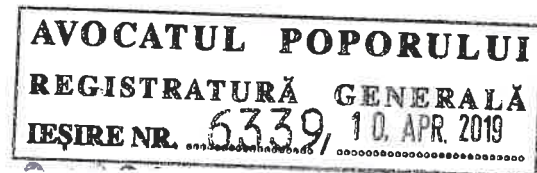
Telefon +40-21-312.71.01 Fax: +40-21-312.49.21 Internet: <http://www.avpoporului.ro> E-mail: avp@avp.ro

Domnului director Petre Dinică

Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Constanța

str. Decebal nr. 22,

Mun. Constanța, jud. Constanța

RECOMANDAREA

Nr. *20*din.....10. APR. 2019.....2019

*referitoare la încălcarea art. 49 din Constituția României
privind protecția copiilor și a tinerilor*

Prin Nota nr. 23066 din data de 17.12.2018, *Avocatul Poporului a aprobat sesizarea din oficiu și efectuarea de demersuri către: Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Constanța, Direcția Generală de Asistență Socială din cadrul Primăriei Constanța, Direcția Generală Poliția Locală a Municipiului Constanța și către Primăria Municipiului Constanța, județul Constanța, în sensul transmiterii unui punct de vedere și a comunicării măsurilor dispuse de către aceste instituții cu privire la aspectele menționate în presă, cu privire la posibila încălcare a dispozițiilor art. 49 din Constituție, referitor la dreptul privind protecția copiilor și a tinerilor.*

Sesizarea din oficiu a avut ca obiectiv clarificarea informațiilor apărute în cotidianul Ziua de Constanța din data de 17.12.2018, în care au fost prezentate știri

potrivit cărora „O femeie a fost depistată de polițiștii locali în timp ce își folosea cei patru copii minori pentru a cerși”. Potrivit știrilor „în data de 16.12.2018, polițiștii locali din cadrul Direcției Generale Poliția Locală Constanța au depistat o persoană majoră din municipiul Constanța, aptă de muncă, care apela la mila publicului, exercitând acte de cerșetorie, folosindu-se de 4 copii minori cu vârste cuprinse între 1 an și 13 ani pentru a solicita și obține ajutor material de la trecători. Minorii erau însoțiți de mama lor în vârstă de 23 de ani care le supraveghea activitatea ilicită, timp în care și ea desfășura activități de cerșetorie folosindu-se de un copil sugar pentru a obține foloase materiale de la enoriași”.

A. În urma demersurilor întreprinse, **Direcția Generală Poliția Locală-Serviciul Ordine Publică 2**, prin adresa nr. 4058/14.01.2019 ne-a comunicat faptul că adresa Avocatului Poporului a fost înaintată către Secția 3 Poliție din cadrul Poliției municipiul Constanța, spre competență soluționare și răspuns. În evidențele Direcției Generale Poliția Locală Constanța figurează înregistrată lucrarea nr. 218793/16.12.2018, privind pe mama minorilor, care a fost predată lucrătorilor Secției 3 Poliție Constanța în data de 16.12.2018, întrucât polițiștii locali au constatat o infracțiune în flagrant, respectiv că persoana în cauză folosea cei patru copii minori în scop de cerșetorie (art. 215 Cod Penal).

În temeiul dispozițiilor art. 4 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, atașat răspunsului au fost depuse și înscrisurile care au stat la baza sesizării organelor de cercetare penală, competente teritorial.

Potrivit Procesului verbal întocmit la data de 16.12.2018, polițiștii locali din cadrul Direcției Generale Poliția Locală Constanța, Oficiul Ordine Publică 2, s-au sesizat din oficiu că o persoană de sex feminin care era însoțită de 4 copii minori, în brațe un copil minor, 2 copii într-un cărucior de copii și unul în vârstă de 14 ani care apelau la mila publicului, respectiv a persoanelor care tranzitau zona și a celor care participau la slujba religioasă de Duminică, ce se desfășura în cadrul Bisericii Sfinții

”Constantin și Elena”, situat pe strada Ștefan Mihăileanu nr. 68 din mun. Constanța. Ajunși la fața locului aceștia și-au declinat identitatea, calitatea și prezența acestora în zonă, ocazie cu care au procedat la interceptarea persoanelor în cauză având ca scop stabilirea identității acestora și verificarea documentelor privind prezența persoanelor în cauză în zona respectivă. Ca urmare a celor constatate, polițiștii locali au condus persoanele în cauză la autospeciala de serviciu, având ca scop deplasarea la sediul Direcției Generale Poliția Locală Constanța, în vederea stabilirii identității, deoarece la momentul depistării/interceptării acestora nu s-a putut stabili identitatea la fața locului conform informațiilor verbale furnizate.

În urma verificărilor efectuate în cauză în baza de date informatizată a Direcției Generale Poliția Locală Constanța, s-a stabilit identitatea persoanei și minorilor, prinși la cerșit:

- [REDACTED] (mama – [REDACTED]), posesoare a cărții de identitate seria [REDACTED], domiciliată în mun. Constanța, str. [REDACTED];
- [REDACTED] ([REDACTED]), fără carte de identitate, domiciliată în oraș [REDACTED], părinți: tata- [REDACTED], mama- [REDACTED];
- [REDACTED] ([REDACTED]), domiciliată în mun. Constanța, [REDACTED], părinți: tata- [REDACTED], mama- [REDACTED];
- [REDACTED] ([REDACTED]), domiciliat în mun. Constanța, [REDACTED], părinți: tata- [REDACTED], mama- [REDACTED];
- [REDACTED] ([REDACTED]), domiciliată în mun. Constanța, [REDACTED], părinți: tata- [REDACTED], mama- [REDACTED].

Având în vedere că cele constatate intră sub incidența prevederilor art. 215 Noul Cod Penal, în sensul că persoana în cauză se folosește de copii minori pentru activități de cerșetorie în vederea obținerii de foloase materiale au fost continuate verificările, respectiv s-a efectuat controlul corporal sumar de către o doamnă polițist local, în urma căruia nu au fost găsite sume de bani sau valori.

Pe durata întocmirii documentelor aferente procesului verbal de depistare s-a luat legătura telefonică cu Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Constanța, ocazie cu care s-a purtat o discuție privind aspectele menționate anterior și au fost comunicate datele de identificare a părintelui/tutorelui și ale minorilor, indicând faptul că persoanele în cauză vor fi duse la Secția 3 Poliție Constanța, urmând să se dispună măsurile conform competențelor.

B. Prin adresa nr. 345.918/25.01.2019 **Inspectoratul de Poliție Județean Constanța, Poliția Municipiului Constanța, Secția 3 Poliție**, ne-a comunicat faptul că aspectele semnalate prin sesizarea instituției Avocatul Poporului adresată Direcției Generale Poliție Locală și redirecționată către Secția 3 Poliție, face obiectul dosarului penal nr. 163.734/17.12.2018, înregistrat sub nr. unic 88/P/2019 pe rolul Parchetului Judecătorei Constanța, iar la finalizarea cercetărilor, acesta urmează a fi înaintat cu propunerea legală corespunzătoare. De asemenea, s-a solicitat D.G.A.S.P.C. Constanța să efectueze verificări cu privire la aspectele de mai sus și să ia măsuri conform competențelor.

C. Prin adresa nr. R/1439/30.01.2019, **Direcția Generală Asistență Socială Constanța, Direcția Beneficii Sociale, Serviciul protecția și promovare drepturilor copilului**, ne-a comunicat următoarele: până la data primirii solicitării instituției Avocatul Poporului, respectiv 08.01.2019, serviciul nu a fost sesizat cu privire la situația mai sus menționată. Pe data de 10.01.2019, prin Adresa nr. 2029 a D.G.A.S. Constanța, a solicitat Direcției Generale Poliția Locală Constanța comunicarea datelor de identificare și adresele de domiciliu ale persoanelor care au fost depistate de polițiștii

locali pe data de 16.12.2018, în perimetrul străzilor Ștefan Mihăileanu colț cu strada Călărași, apelând la mila publicului.

Prin Adresa nr. R7374/16.01.2019, **Direcția Generală Poliția Locală Constanța**, înregistrată la D.G.A.S. Constanța cu nr. 3672/17.01.2019, au fost comunicate următoarele: persoana majoră de sex feminin depistată pe data de 16.12.2018 apelând la mila publicului, folosindu-se de 4 copii minori, a fost identificată cu nume, prenume, CNP și adresă fiind mama celor patru copii minori.

Pe durata întocmirii documentelor aferente identificării acestora, un polițist local a luat legătura cu un lucrător în cadrul D.G.A.S.P.C. Constanța, pe care l-a informat cu privire la aspectele constatate și i-a adus la cunoștință datele de identificare a mamei și ale minorilor, indicându-i faptul că persoanele în cauză vor fi duse la Secția 3 Poliție Constanța, *urmând să fie dispuse măsuri conform competențelor.*

Prin Adresa nr.C77047/27.12.2018 a Direcției Generale Asistență Socială și Protecția Copilului Constanța, înregistrată la D.G.A.S. Constanța cu nr.2620/14.01.2019, a fost solicitată efectuarea unei anchete sociale pentru minori. Datele de identificare, adresele de domiciliu și situația persoanelor prinse la cerșit, au fost comunicate serviciului de către Direcția Generală Poliția Locală și Direcția Generală Asistență Socială și Protecție a Copilului Constanța, și au fost întreprinse următoarele demersuri: pe data de 28.01.2019, s-au deplasat la adresa din mun. Constanța, adresă la care reprezentanții D.G.A.S.P.C. Constanța au indicat că locuiește faptic mama minorilor, dar din discuțiile purtate cu proprietarul aceluși imobil, a rezultat că nici mama și nici cei 4 copii ai acesteia nu locuiesc și nici nu a locuit acolo, iar dumnealui nu cunoaște date despre aceștia sau despre rude ale lor. Pe data de 29.01.2019, s-au deplasat la domiciliul legal al mamei minorilor situat tot în mun. Constanța, dar nici aceasta și nici cei 4 copii minori nu se aflau acolo. Din discuțiile purtate cu o locatară a aceluși apartament, a rezultat faptul că mama minorilor nu mai locuiește faptic acolo și este majoră.

Având în vedere cele relatate de această persoană, i s-au pus la dispoziție datele de contact ale serviciului solicitându-i să le comunice, în cazul în care îi vor fi aduse la cunoștință, orice informații despre mamă și minori pentru a evalua situația socio-economică a acestora și să aplice măsurile legale care se vor impune, având în vedere că în prezent sunt în imposibilitatea de a o contacta pe mama minorilor și de a evalua situația acesteia și a celor 4 copii minori, în vederea aplicării eventualelor măsuri legale.

D. Prin Adresa nr. C3236/18.01.2019, **Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Constanța**, ne-a comunicat următoarele:

Situația celor 4 minori a intrat în atenția instituției ca urmare a sesizării Direcției Generale Poliția Locală Constanța, care i-a informat despre faptul că a identificat-o pe mamă la cerșit împreună cu copiii săi în zona Constanța. La momentul deplasării în teren de către reprezentanții acestei instituții au fost identificați minorii și mama acestora a declarat faptul că are domiciliul legal în mun. Constanța, [REDACTED], dar locuiește fără forme legale cu concubinul său și minorii în mun. Constanța, [REDACTED].

În vederea instrumentării obiective a cazului, specialiștii Serviciului Intervenției în Situații de Abuz, Neglijare și Violență în Familie s-au deplasat la adresa unde locuiește numita [REDACTED] fără forme legale. La momentul vizitei în teren s-a constatat faptul că familia în cauză nu locuiește nici la această adresă, deoarece la acest domiciliu locuiesc alte persoane. Astfel s-au deplasat și la domiciliul legal al acesteia. La momentul vizitei la domiciliul familiei se afla bunica maternă a minorilor. Bunica maternă declară faptul că nu dorește să le comunice mai multe informații despre aceasta din motive personale, că nu cunoaște actualul său domiciliu și că nu dorește să le comunice datele sale de identitate, deoarece nu dorește să aibă probleme cu concubinul fiicei sale.

Totodată, D.G.A.S.P.C. Constanța, comunică faptul că pentru o evaluare obiectivă a cazului, situația minorilor mai sus menționați a fost adusă la cunoștință

următoarelor instituții: *Serviciului Public de Asistență Socială și Protecția Copilului Constanța din cadrul Primăriei Mun. Constanța, Secției 3 Poliție Constanța și Direcției de Administrare Imobile- Serviciul Administrativ Henri Coandă, pentru a-i informa dacă mama în cauză locuiește împreună cu copiii săi în cadrul Campusului Social- Henri Coandă.*

În urma verificărilor efectuate, reținem incidența dispozițiilor Legii nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, care instituie în sarcina autorităților publice, organismelor private autorizate, precum și persoanelor fizice și persoanelor juridice responsabile de protecția copilului obligația respectării, promovării și garantării drepturilor copilului stabilite prin Constituție și lege, în concordanță cu prevederile Convenției Organizației Națiunilor Unite cu privire la drepturile copilului, ratificată prin Legea nr. 18/1990, republicată, cu modificările ulterioare, și ale celorlalte acte internaționale în materie la care România este parte.

De asemenea, legislația în materie, conținește împrejurarea că interesul superior al copilului se circumscrie dreptului copilului la o dezvoltare fizică și morală normală, la echilibru socioafectiv și la viața de familie.

Potrivit principiului interesului superior al copilului, astfel cum acesta este prevăzut în articolul 3 al Convenției Organizației Națiunilor Unite privind drepturile copilului, toate statele sunt obligate să se asigure că interesul superior al copilului este principalul considerent, atât la nivel oficial, cât și neoficial, în toate deciziile care privesc copilul, în conformitate cu vârsta și gradul de maturitate al acestuia. Acesta se aplică tuturor autorităților statale și nestatale care au responsabilități în materie de copii permanent pe parcursul procedurii.

În baza dispozițiilor articolului 3.2 al Convenției ONU privind drepturile copilului, statele contractante se angajează „să asigure copilului protecția și îngrijirea necesare bunăstării sale ... și în acest scop vor lua toate măsurile legislative și administrative corespunzătoare”. Acest angajament instituie obligație generală de îngrijire în sarcina statului. Și mai specific, articolul 19 solicită părinților să: „ia toate

măsurile legislative, administrative, sociale și educative corespunzătoare, în vederea protejării copilului împotriva oricăror forme de violență, vătămare sau abuz, fizic sau mental, de abandon sau neglijență, de rele tratamente sau de exploatare, inclusiv abuz sexual, în timpul cât se află în îngrijirea părinților sau a unuia dintre ei, a reprezentantului ori reprezentanților legali sau a oricărei persoane căreia i-a fost încredințat.”

Exploatarea copiilor foarte mici de către părinții lor este considerată o metodă de amplificare a puterii de câștig, prin inspirarea de milă trecătorilor. Studiul Comisiei Europene privind copiii care cerșesc a constatat că mulți dintre cei care cerșesc sunt părinți care, în timp ce cerșesc, nu au acces la forme adecvate de îngrijire a copiilor și, drept urmare, trebuie să își ia bebelușii sau copiii cu ei. Cu toate acestea, este evident faptul că în anumite cazuri, copilul este utilizat pur și simplu ca „*recuzită pentru cerșit*”. Ceea ce este însă esențial de luat în considerare este faptul că un adult care pare a fi părintele copilului este uneori un terț care se dă drept părinte pentru a exploata copilul și a stârni mila trecătorilor.¹

Conform art. 89 din Legea nr. 272/2004 *”Copilul are dreptul de a fi protejat împotriva abuzului, neglijării, exploatării, traficului, migrației ilegale, răpirii, violenței, pornografiei prin internet, precum și a oricăror forme de violență, indiferent de mediul în care acesta se află: familie, instituții de învățământ, medicale, de protecție, medii de cercetare a infracțiunilor și de reabilitare/detenție, internet, mass-media, locuri de muncă, medii sportive, comunitate etc”.*

Dispozițiile **art. 94 din Legea nr. 272/2004** definesc termenii de „*abuz*” și „*neglijență*”, respectiv:

- prin **abuz asupra copilului** se înțelege orice acțiune voluntară a unei persoane care se află într-o relație de răspundere, încredere sau de autoritate față de acesta, prin care sunt periclitată viața, dezvoltarea fizică, mentală, spirituală, morală sau socială,

¹ *** *Consolidarea luptei împotriva cerșetoriei forțate: o abordare multidisciplinară – Manual, elaborat în cadrul proiectului cu finanțare U.E. - home/2011/ISEC/AG/THB/4000002192, Ministerul Public, București 2013.*

integritatea corporală, sănătatea fizică sau psihică a copilului, și se clasifică drept abuz fizic, emoțional, psihologic, sexual și economic.

- prin **neglijarea copilului** se înțelege omisiunea, voluntară sau involuntară, a unei persoane care are responsabilitatea creșterii, îngrijirii sau educării copilului de a lua orice măsură pe care o presupune îndeplinirea acestei responsabilități, care pune în pericol viața, dezvoltarea fizică, mentală, spirituală, morală sau socială, integritatea corporală, sănătatea fizică sau psihică a copilului și poate îmbrăca mai multe forme: alimentară, vestimentară, neglijarea igienei, neglijarea medicală, neglijarea educațională, neglijarea emoțională sau părăsirea copilului/abandonul de familie, care reprezintă cea mai gravă formă de neglijare.

Dispozițiile art. 97 din același act normativ instituie în mod expres în sarcina părinților sau reprezentanților legali obligația de a supraveghea copilul și de a lua toate măsurile în vederea prevenirii înlesnirii sau practicării cerșetoriei de către copil.

Potrivit prevederilor art. 98 - 103 din Legea nr. 272/2004 sunt stabilite normele, procedura și metodologia prin care autoritățile garantează respectarea drepturilor copiilor.

În vederea asigurării respectării dreptului prevăzut la art. 98 alin. (1) din același act normativ anterior rubricat, **direcția generală de asistență socială și protecția copilului** este obligată:

a) să verifice și să soluționeze toate sesizările privind posibilele cazuri de abuz, neglijare, exploatare și orice formă de violență asupra copilului;

b) să asigure prestarea serviciilor prevăzute la art. 119, specializate pentru nevoile copiilor, victime ale abuzului, neglijării, exploatării și oricărei forme de violență asupra copilului.

Concluzii:

Analizând răspunsurile primite, cât și acțiunile întreprinse de autoritățile sesizate **am constatat** faptul că *Direcția Generală Poliție Locală Constanța, Direcția Generală de Asistență Socială Constanța și Inspectoratul de Poliție Județean Constanța prin Secția 3 Poliție* și-au îndeplinit atribuțiile în limita competențelor legale.

Totodată, **am constatat** faptul că *Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Constanța*, a tergiversat întreprinderea acțiunilor interinstituționale specifice și în regim de urgență prin conclucrarea eficientă cu serviciile de asistență socială din cadrul autorității locale în vederea prevenirii și preîntâmpinării situațiilor prezentate în articolul de presă; există carențe în respectarea dispozițiilor art. 49 alin. (1) din Constituția României și în respectarea prevederilor Legii nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, în spiritul respectării principiului interesului superior al copilului, în ceea ce privește copiii care ar trebui să beneficieze de un regim special de protecție în realizarea drepturilor lor.

În acest context, în temeiul prevederilor art. 59 din Constituția României și ale art.16 și art. 24 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea Avocatului Poporului, republicată;

Pentru realizarea scopului constituțional și legal al Avocatului Poporului și anume, apărarea drepturilor și libertăților persoanelor fizice în raporturile acestora cu autoritățile publice Avocatul Poporului emite prezenta:

RECOMANDARE

1. Directorul General al Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Constanța, în exercitarea atribuțiilor conferite de legislația în vigoare:
 - să dispună măsurile legale care se impun pentru asigurarea protecției drepturilor copiilor folosiți în activitățile de cerșetorie la nivelul municipiului Constanța;

- să dispună luarea tuturor măsurilor legale în vederea identificării/verificării de îndată a situațiilor de risc, de abuz sau neglijență;
- să acționeze în regim de urgență în cazul sesizărilor realizate de organele de cercetare penală în scopul prevenirii sustragerii reprezentanților legali de la procedura de evaluare a necesității instituirii de măsuri de protecție specială în cazul copiilor;
- să întreprindă acțiuni interinstituționale specifice și în regim de urgență prin conclucrarea eficientă cu serviciile de asistență socială din cadrul autorității locale în vederea prevenirii și preîntâmpinării situațiilor prezentate în articolul de presă.

2. Directorul General al Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Constanța, va informa Avocatul Poporului, prin Biroul Teritorial Constanța, cu privire la măsurile dispuse.

AVOCATUL POPORULUI

VICTOR CIORBEA

București, 10 aprilie 2019